

Rådmannsutvalget i Valdres

Vang, 18.07.2006

Miljøverndepartementet
postmottaket@md.dep.no

Høringssvar til Miljøverndepartementet

Matrikkelforskriften (Forskrift til Lov om eiendomsregistrering)

Fra rådmennene i Valdres

Rådmannsutvalget i Valdres har behandlet høringsmerknadene til **Forskrift om eiendomsregistrering (Matrikkelforskriften) fra Md** på sitt møte 23.06.2006. Høringsfrist 01.08.2006 utelukker politisk behandling, høringsdokumentet er derfor avgitt på administrativt nivå. Dersom MD til tross for påpekte mangler i foreliggende utkast til forskrift velger å iverksette Lov om eiendomsregistrering fra 01.01.2007, vil det være behov for politisk drøfting av organisasjonsmodell i kommunene før budsjettbehandlingen for 2007, dvs i oktober/november inneværende år. **Vi forutsetter i tilfelle at departementet vedtar endelige forskrifter så tidlig at kommunenes spilleregler i forhold til lov og avtaleverk kan følges.**

Vi vil ellers få bemerke at arbeider etter gjeldende lov - Delingsloven - ikke er noe problemområde i Valdreskommunene, verken publikum eller administrasjonen etterspør dyptgripende organisatoriske endringer på sektoren, slik Lov om Eiendomsregistrering legger opp til. Den lange inkubasjonstiden for NOU nr 1: 1999 kan trolig tolkes i retning av at dette gjelder for landet generelt. I alle fall indikerer det at de negative konsekvensene forhasta iverksetting av ny lov før fullstendige forskrifter foreligger, neppe er samfunnsgagnlig. **Md bør utsette iverksetting til forskrift og matrikkelsystem er fullstendig.** Argumentasjon for dette tydeliggjøres i de etterfølgende høringsmerknadene.

Bakteppe for merknadene til forskrift er følgende hovedpunkter i ny lov:

Ny lov om eiendomsregistrering, vedtatt juni 2005 og bebuda iverksatt 01.01.2007 **fjerner som hovedregel eiendomsmåling som kommunalt ansvar og rett** og åpner for tre hovedalternativ den enkelte kommune må ta stilling til og velge mellom:

1. Loven åpner for kommunal enerett til eiendomsmåling gjennom politiske vedtak.
2. Loven åpner for at kommunen tilbyr eiendomsmåling i konkurranse med private tilbydere.
3. Loven åpner for at kommunene legger ned sin virksomhet knyttet til eiendomsmåling.

Loven definerer **en rekke eksisterende og nye myndighetsoppgaver** knyttet til ny Matrikkel (som er en videreutvikling av dagens GAB og GIS-system). **Kommunene blir pålagt å ha en Matrikkelfører, men Lov om eiendomsregistrering endrer totalt det finansieringsgrunnlaget virksomhetsområdet har i dag, gjennom gjeldende Delingslov.**

Merknader til "Innledningen" i høringsbrevet fra Md:

RÅDMANNSUTVALGET finner det mangelfullt at MD ikke har utarbeidet et systematisk oppsett over de alternative valg kommunene har for organisering etter ny lov, med konsekvenser av hvert alternativ. Det er ikke rasjonelt at dette må utarbeides i alle landets kommuner. MD bør i nært samarbeid med KS framskaffe et saksunderlag.

RÅDMANNSUTVALGET savner tilsvarende en punktvis opplisting av kommunenes myndighetsoppgaver etter ny lov, med tilhørende finansieringsgrunnlag for hver oppgave. Dette er viktig for budsjettering i den enkelte kommune, for å kunne utøve en forsvarlig personalpolitikk og for å få oversikt over lovgivers ambisjoner.

MD har etter vår vurdering ikke grunnlag for å skrive at "det ikke krever noen organisatoriske endringer å tre inn i overgangsordningen". Å gå "blindt" inn i overgangsordningen kan raskt få store konsekvenser for økonomi, arbeidsoppgaver og antall tilsatte i en rekke kommuner, i det lovens hovedregel - "fritt landmålervalg fra dag en" - inntreffer dersom kommunene går inn i overgangsordningen uten noe særkilt vedtak. Mulig brutto inntektsbortfall på flere hundre tusen kr pr oppmålingsingeniør må få budsjettmessige konsekvenser. Så lett Md tar på de personellmessige konsekvensene, framstår formuleringen –å være i strid med Hovedavtalen.

Siden **Matrikkelen** i følge MD er førsteprioritet i ny lov, virker det **ulogisk å iverksette loven før Matrikkelsystemet er etablert i hele landet**. Miskreditt og betydelig merarbeid, ikke minst for kommunene, vil bli resultatet! Et sett med midlertidige løsninger og uheldige rutiner vil bli konsekvensene. **Loven bør ikke tre i kraft før Matrikkelen er operativ i hele landet!**

Merknader direkte til punkt i forskriften:

(det er bare tatt med overskriftene til de §§ der RÅDMANNSUTVALGET har merknad)

§ 1-1 Innhold i Matrikkelen

Ambisjonsnivået for innholdet i Matrikkelen er høgt. Rådmennene ser klart nytten av en matrikkel der alle vedtak, avtaler og vilkår knyttet til en eiendom kan vises i kart og register, men er bekymret for om de nødvendige lovendringer i øvrige lover (10-15 stk) er fulgt opp med melderutiner som gjør at vedtak blir matrikkelført og eventuelt sletta. Troverdigheten blir fort dårlig med mangelfull og uvederheftig Matrikkel. **Vi har liten tiltro til at nødvendig opplæring kan være gitt til saksbehandlere og Matrikkelførere fra endelig forskrift foreligger og fram til 01.01.2007.** Md bør heller ikke undervurdere det arbeidet som må gjøres for å endre vedtaksmaler o.a i kommunale og statlige saksbehandlingssystemer, for at vedtak skal få en ordlyd og en form som egner seg for matrikkelføring. Vedtak må ikke være gjenstand for skjønn, merarbeid og (feil)tolking hos matrikkelfører fordi saksbehandlere ikke har fått instruks om formalkrav til vedtak eller matrikkelsystemet ikke er teknisk tilrettelagt for kartfesting av pålegg eller vilkår departementet ønsker matrikkelført.

Det er uheldig at Matrikkelen ikke kommuniserer med kommunale saksbehandlingssystemer. Slik funksjonalitet vil vi anmode Md om at blir utviklet før Matrikkelen introduseres i kommunene. For å unngå dobbeltregistrering må kommunene i motsatt fall investere i hjelpesystemer som takler samspillet mellom sakssystemer, forvaltningssystemer (for eksempel

tingl.avgifter) og Matrikkelen (tilsvarende de løsninger f.eks NOIS og Norkart leverer for dagens GIS-systemer). **Utgifter til kjøp og drift av slike hjelpesystem/klienter må kunne regnes inn i kommunenes samla utgifter til matrikkeloppgaver, og MD må sørge for nødvendig forskriftshjemmel.**

§ 3-1 Krav om matrikkelføring av oppmålingsforretning

Det må presiseres at landmålerforetaket ikke kan bruke kommunen som sekretær og gratis arbeidskraft for å minimalisere egen innsats i å framskaffe historiske data som ikke er produsert av kommunen sjøl. Rettledningstiden kommunene i dag bruker på den enkelte grunneier i samband med delesaker må vurderes annerledes under et regime der kommunene eventuelt ikke skal utføre også oppmålingsforretningen. **Den romslighet kommunene i dag utviser vil under ny lov fort framstå som rein subsidiering av den landmåleren en grunneier har engasjert.** Dagens strategi med gebyrfinansiering (og kostnadsutjevning mellom alle fradelingssakene) er nettopp ment å fange opp også de mer arbeidskrevende tilfellene, uten at det skal belaste utkanter og enkeltstående fradelinger urimelig. Dette har vi kunnet gjøre fordi kommunenes samla utgifter til kart-og oppmålingsoppgaver i dag er hjemla i Delingslovens selvkostprinsipp.

§ 3-2 Dokumentasjon

RÅDMANNsutvalget mener det må presiseres tydeligere i forskriften at det er partene sjøl, via landmåleren som framskaffer de dokument og rettighetsbeskrivelser som skal følge med til tinglysing. Kommunen har etter Matrikkelloven ingen undersøkelsesplikt i forhold til å framskaffe slike dokument.

Dersom kommunen må samtykke til en eventuell sletting/endring av erklæring som egen sak, må kostnadsdekning hjemles i Matrikkelforskriften.

Ved avvik fra deletillatelsen kreves det ny behandling etter Pbl. I dag er oppmålingsforretningen **myndighet** og kommunens landmåler opptrer med hjemmel i Delingsloven til å foreta mindre avvik direkte under forretningen. Når denne myndigheten fjernes ved ny lov, vil det bli langt vanligere med to behandlinger av en fradelingssøknad, med tilhørende bruk av tid og penger for partene. Kommunene må huske på å fange opp denne "sakstypen" i gebyrregulativet etter Pbl før gebyrene for 2007 blir vedtatt. (Dette hører med blant de ting MD bør orientere kommunene om i rimelig tid før loven trer i kraft, jmf våre merknader til "Innledningen fra Md".)

Vi er litt overrasket over at departementet i kommentarene til p g) presiserer landmålerens meklerrolle, uten å minne om at landmåleren etter NY lov ikke har domsmyndighet, ikke voldgiftsmulighet og **kun skal forholde seg til fradelingsvedtaket** hva grenser angår.

§ 3-6 Særlig om dokumentasjon av grensejustering og § 4-10 Grensejustering

Reglene for grensejustering etter NY lov er slik utformet i forskriftsutkastet at kontroll av dokumentet før matrikulering kan bli en ny, potensielt tidkrevende oppgave for kommunene og det vil kreve betydelig matrikkelfaglig og kartfaglig kompetanse hos Matrikkelfører! Siden "justering" etter NY lov blir en forretningstype rekvirenten har krav på å få matrikkelført – uten behandling etter Pbl og uten krav om oppmålingsforretning eller tinglysing, blir behovet for kontroll viktig. **Dersom Matrikkelfører virkelig skal vurdere om avviket på 5%! fra noen av de berørte eiendommene er overholdt, eller om verdien av justert areal ikke overstiger "1/2 G", er det et minimumskrav at Matrikkelen er på plass – og at digitale plandata kan sees sammen med Matrikkelen på skjermen!** Det vil være faglig umulig å konstatere om plangrensene eller arealkravene (noen få kvadratmeter) er overholdt bare ut fra kombinasjon av ulike papirkart. Her bør departementet tenke igjennom hva de egentlig ønsker med denne nye sakstypen (som har hentet navnet fra en sakstype i

dagens Delingslov, men som er gitt en helt annet regelsett i NY lov) og om regelsettet er tjenlig. **Kommunenes kontrolloppgaver knytta til areal og formål(eksakt) og verdigrenser (skjønn!) må sikres kostnadsdekning.**

Det er ellers uryddig at den som er engasjert som landmåler skal uttale seg om verdifastsetting av berørte arealer og oppdragets art, siden dette direkte påvirker "hvilket oppdrag" vedkommende er engasjert til. Det er vanskelig å se gode grunner til at departementet vil tillegge landmåleren en slik funksjon knyttet til en "nøytral" oppmålingsjobb. Lovens åpning for å nytte verdigrenser bør ikke settes i verk fordi den setter landmålerens rolle under press. Andre enn landmålerforetaket må i tilfelle vurdere verdiene.

§ 3-7 Særlig om dokumentasjon av arealoverføring

Siden arealoverføring er en ny sakstype, må forskriftene være presise og uttømmende. F.eks kan arealoverføring fra utmatrikulert grunn (eller fra noen av de mange utinglyste jordsameiene vi har i Valdres) utløse spørsmål om matrikulering også av avgiverarealet og forholdet bør beskrives.

§ 4-2 Krav om samtykke

Det er svært mange jordsameier i Valdres, der både graden av opplyste grenser og styringsdokumentene varier. Dersom det ikke skal bli total handlingslammelse på en del av disse arealene (som ofte er store – og attraktive!), må Styret i visse tilfeller kunne tegne for et sameige, både ved boligseksjoner og jordsameier. Dette bør innarbeides i forskriftene. Der hvor eiendommene er registrert i Brønnøysundregisteret bør det holde med den/de som er signaturberettigede.

§ 4-4 Utsettelse av oppmålingsforretning

Fristene for utsettelse virker kunstige. Om anlegget ikke er ferdig innen fristens utløp har en likevel ikke grunnlag nok til å avslutte forretningen. Hva gjør en da? Hvem følger opp? Hvem betaler? Konsekvensene av Utsatt forretning (nå: Midlertidig forretning) må fanges opp av gebyrregulativet, slik at alt kommunalt merarbeid knytta til ny produksjon/utsending av matrikkelbrev ved endelig avslutta forretning blir godtgjort.

§ 5-1 Sammenlåing av eksisterende Matrikkelenheter

Det må være reguleringsplaner, hjemmelsforhold og hefteforhold som avgjør om vilkårene for sammenføring er til stede, ikke likhet i Gnr, det er usaklig og uhensiktsmessig og bør ut av forskriften.

§ 6-1 Avtale om eksisterende grense

Her innføres en helt ny, potensielt tidkrevende oppgave for Matrikkelfører, og som forutsetter matrikkelfaglig og kartfaglig kompetanse.

Det er uakseptabelt å innføre en slik ordning uten å gebyrbelegge registreringen, slik at **kommunenes arbeid med kontroll av om vilkårene er til stede, kan bli godtgjort.** Videre er det en forutsetning at Matrikkelen er etablert og innført i alle kommunene.

§ 7-1 Fastsetting av samlet fast eiendom

"Samlet fast eiendom" som en forvaltningsmessig enhet som skal vises samlet i Matrikkelen er en ny "kategori" og en ny sakstype, som i perioder vil kreve mange vedtak og mye arbeid med avklaringer mot brukeren og klageadgang etter forvaltningsloven. Bestemmelsene må bli mer utfyllende og det må avklares hvem som skal betale arbeidet med å etablere og forvalte (vedlikeholde!) kategorien "samlet fast eiendom". Tilskudd o.a vil være knytta til kategorien og kommunenes ansvar ved eventuelle feilregistreringer bør omtales.

§ 9-1 Tidsfrist

Kommunene er innforstått med at det ved ny lov innføres tidsfrister (4 uker) for matrikkelføring. Forutsatt at kommunene blir gitt tilstrekkelige ressurser til å beholde kart- og matrikkelfaglig kompetanse vil frister være positivt for alle parter.

§ 9-2 Matrikkelnummer

Det er uheldig at forskriftene legger opp til at eiendommer med og uten grunnboksblad blandes sammen i samme gårdsnummerserie.

Videre bør kommunene kunne tildele registernummer på tvers av gamle gårdsnrgrenser, bl ved fradeling til vegbygging. Den historiske verdien i gnr-grensene bør ikke være til hinder for praktisk eiendomsutvikling.

§ 9-3 Tinglysning og § 9-4 Utsteding av matrikkelbrev

Forskriften presiserer at *”kommunen skal sende særskilt melding for hver enkelt forretning som tinglyses”*. Dette er i tråd med kommunale arkivrutiner i dag – men slik gebyrstrukturen i foreliggende forskriftsutkast er angitt, er det ingen grenser for hvor mange matrikkelbrev rekvirenten skal kunne kreve matrikkelført som EN SAK OG ETT GEBYR(2.580 kr +172 kr pr tileggsnr). Det er et krav fra kommunene at EN SAK er ETT Matrikkelbrev eller ETT annet oppdrag. Mer om dette under ”Gebyr”.

Videre må det være klart at også disse §§ indikerer at loven ikke kan innføres før Matrikkelen er etablert i alle kommunene. De kommuner som velger å gjøre lovens hovedregel gjeldende fra ”dag en” har ikke program og personell til å effektivere Matrikkelbrev til tinglysning og ut til grunneier før Matrikkelsystemet foreligger. Overgangsordninger som gir urasjonell oppgaveløsning i kommunene må kompenseres.

På Matrikkelformularet må det påføres standardformuleringer som fritar kommunene for ansvar for feil eller mangler som følger av ufullstendig kartgrunnlag eller registerinnhold, og for arealavvik som skyldes omregning mellom ulike koordinatsystem.

§ 10-1 Føring av bygningsopplysninger og § 10-2 Underretting om føring av bygningsopplysninger i Matrikkelen

I kommentarene til § 10-1 sier forskriften at *”Opplysninger om bygninger i Matrikkelen skal i utgangspunktet beskrive hvordan bygningen faktisk er og ikke hvordan bygningen er tillatt oppført.”*

Med de erfaringer en til nå har med ny Pbl, forstår vi for så vidt godt at MD ønsker at kommunene skal bedrive ”hvitvasking” på tiltakshavers vegne. Men det er en fallitterklæring dersom lovgiver mener at kommunene ikke skal kunne bruke Matrikkelen som ”oppslagsverk” for hva et nytt godkjent bygg inneholder eller hvor det er plassert? Mye av nytteverdien av Matrikkelen vil da forsvinne.

Å slik ”pynte på virkeligheten” er ikke forenelig med Pbl. Her bør MD være åpen for erfaringer fra kommunene. For det første skal det offentlige legge inn i Matrikkelen det som er lovlig vedtatt gjennom søknadsbehandlingen etter PBL (ansvarlig søkers egen dokumentasjon, eventuelt modifisert gjennom Pbl-vedtaket, eller seinere avvikrappporter). En kjøper vil være interessert i hva som er lovlig, slik at vedkommende slipper overraskelser! Dessuten vil det være praktisk umulig for kommunen å ajourføre de faktiske data, siden disse (”avikksmeldingene”as build-tegninger”) nesten aldri blir innrapportert fra ansvarlig søker/privat aktører!! Dette er en godt dokumentert konsekvens av de endringene som ble innført med ny Pbl! **TILTAK bør vises som et eget temalag, en ”tiltaksbase” i Matrikkelen, der følgeteksten kan forklare at dette er data fra ansvarlig søker.** FKB-B (byggbasen i kartet) vil nok etter en fotogrametrisk ajourføring avsløre de faktiske forhold og vise hvordan bygget faktisk ble - og være en langt bedre metode enn den som departementet her legger opp til. Eventuelle avvik mellom TILTAKsbasen og faktisk Byggbase vil være nyttig dokumentasjon for ettertiden!

”Næringsgruppe” bør ikke føres som bygningsopplysning, siden det ikke er mulig å holde denne opplysningen ajour. Det ingen meldeplikt dersom et bygg endrer bruk fra for eksempel kontor for forsikringsselskap til legesenter.

Siden det i forslag til Matrikkelforskrift ikke er angitt noen gebyrdekning for føring av Bygningsopplysninger i Matrikkelen, oppfatter rådmennenes at kommunenes utgifter til dette skal dekkes av byggesaksgebyret etter Pbl? Det er et uvanlig prinsipp at kostnader en lov medfører, indirekte skal fanges opp av en annen lov og en regner med at nødvendig informasjon om dette blir gitt KS og kommunene. Ikke minst kartdelen av B-delen i Matrikkelen vil bli vesentlig mer arbeidskrevende enn dagens B-del i GAB, som utelukkende er registeropplysninger. Kravet om at det skal underrettes om at bygg eller tiltak er matrikkelført er nytt og må innarbeides i byggesaksrutinene. **Det er viktig at departementet gjør kommunene og KS oppmerksom på - disse forholdene, slik at gebyrene etter Pbl kan fange opp merarbeidet Matrikkelloven innebærer fra lovens iverksetting.** Berørte byggesaksbehandlere, postmottak o.a. må og gis nødvendig opplæring i krav til situasjonsplan med koordinater o.a., slik at alle er innforstått med hvilket datagrunnlag som må kreves før en søknad kan anses fullstendig og hvordan inngående dokument skal registreres (rett filformat f.eks) for at Matrikkelen skal få det ønska innhold hva bygningsopplysninger angår, uten at Matrikkelfører må tilrettelegge dataene på nytt.

§ 11-1 Føring av offentlig pålegg

Innføringen av matrikkelloven bør utså til matrikkelsystemet er innført og er teknisk tilrettelagt for registrering og visning av pålegg, samt at nødvendige hjemler og rutiner i andre særlover er etablert. Matrikkelen vil komme i vanry dersom det går flere år før bebuda innhold lar seg gjenfinne i Matrikkelen - i hele landet!

Det er vanskelig å ha tiltro til at lovgivers ambisjonsnivå om massiv matrikulering av pålegg kan oppfylles, dersom det ikke kommer mer presise pålegg/melderutiner/sletterutiner i de enkelte særlover.

Pålegg som gjelder grunn har liten verdi som informasjonsbærer og for saksbehandling hvis de ikke er lagt inn på kartet. Det forventes at kartverket utarbeider rutiner for slik presentasjon slik at dette blir håndtert likt.

Registrering av pålegg vil utvilsomt være svært arbeidskrevende. Nytteverdien bør derfor være i samsvar med innsatsen. Dersom kvalitet, fullstendighet og ajourføring av påleggsdataene ikke kommer opp på et hensiktsmessig nivå, vil opplysningene ikke ha særlig samfunnsnytte eller troverdighet og bør heller begrenses til ett sett basisdata (bl.a vegretter).

Skal påleggsdataene bli registrert og vedlikeholdes for å oppnå akseptabel kvalitet, må Matrikkelfører for det aktuelle pålegget gis rammevilkår for å kunne utføre denne oppgaven. Arbeidsmessig kan dette sammenlignes med føring av heftelser i grunnboka.

Ansvarer får å ajourføre disse dataene, må også tydeliggjøres. I kommentaren til § 11-1 står det at kommunen skal slette innfridde pålegg av eget tiltak. Da må det klargjøres hvordan kommunens Matrikkelfører sikres –underretning om pålegg som skal slettes.

§ 13-1 Innsyn, § 13-2 Utlevering og §14-2 Betaling for opplysninger fra Matrikkelen

Rådmennene forutsetter at departementet følger opp at det blir samsvar mellom Matrikkelforskriften og forskriftene til ny Personregisterlov som utarbeides nå, slik at regler for innsyn og godtgjøring for arbeidet ved innsyn blir koordinert og hjemlet. **Det system for levering og fakturering av kart-og registeropplysninger bl.a InfoLand representerer er kommunen interessert i at kan opprettholdes.**

§ 13-3 Utlevering av personadresse og fødselsnummer

Etterspørsel etter adresseinformasjon er vanskelige saker for kommunene, der ønske om å yte god service til allmennytige formål hindres av utleveringsbegrensninger fra bl.a Datatilsynet. **Det ville være enklere om Statens Kartverk kunne være adressat for slike henvendelser og sjøl forestå avveining og utlevering.**

Matrikkelen bør være utformet slik at opplysninger som er underlagt utleveringsbegrensninger er tydelig merket (fargekoda eller lignende). Matrikkelfører bør gis relevant opplæring for å kunne ivareta personopplysninger og Datatilsynets krav.

§ 14-1 Matrikkelgebyr

Det må være et ufravikelig krav at ”en sak” (i betydningen ”utløser rett til Matrikkelgebyrets grunnbeløp” bare omfatter ett matrikkelbrev eller en annen sakstype).

Der helt vanlig at utbygger rekvirerer hele hyttefelt – opptil f.eks 30-80 tomter i en sak. Både pga NOARK, Pbl og tingretten må det likevel opprettes en arkivsak pr matrikkelbrev i gnr/bnr-arkivet til kommunen. Det må være hevet over all tvil at Matrikkelgebyrets grunnbeløpet (p.t. 2.580 kr, forhåpentligvis høyere i endelig forskrift) må være knyttet til hvert enkelt matrikkelnummer, slik det i dag er etter Delingsloven, med ett gebyr pr Målebrev! Krav om rettsavklaring pr parsell (tingretten), og kravet om å kunne redegjøre for grunnlaget for betalingsbudsjettsene (kommentaren til §14-2 siste avsnitt) understøtter samme kravet.

Rådmennene finner det i strid med kommunelovens prinsipper at særlover setter kostnadstak for kommunale myndighetsoppgaver pålagt av Staten. Selvkostprinsippet ligger til grunn for kommunale gebyrer generelt, slik burde det også være på dette saksområdet. **Unntaket er seksjoneringsloven og der viser erfaringene at koblingen til 2-3 rettsgebyr gir negativ inntekt for kommunene.** Siden Matrikkeloven er vedtatt og gebyrene for kommunenes myndighetsoppgaver i lovs form er knyttet til rettsgebyret, må det til en lovendring. Inntil så skjer må det utarbeides en uttømmende oversikt over myndighetsoppgavene og hjemles gebyrdekning for alle relevante oppgaver, ikke bare de som er eksplisitt nevnt i §14.1.

§ 15-5 Utelatelse av grensemerking

Det er positivt og nødvendig at grensemerking kan unngås i visse tilfeller. Det må imidlertid presiseres at den merkingen som skal utføres må være rapportert før saken avsluttes. Gjenåpning av en sak i kommunen for å melde inn varig eller endra merking i Matrikkelen må i tilfelle gebyrbelegges.

Der varig grensemerking utelates ut fra ulempebetraktninger er koordinater beskrivelse nok! Verbal beskrivelse av grenser hører fortida, skylddelingsforretninger og jordskiftedommer til, men en god og målsatt skisse bør være en del av protokollen.

§ 15-8 Varsel og oppmøte ved oppmålingsforretning

For å unngå å bli oppfattet som partsrepresentant, bør ikke landmåleren ha mulighet til å møte som fullmektig for oppdragsgiver under oppmålingsforretningen, like lite som kommunen kan la seg representere av kommunens landmålere, der de er part i saken. Det er ingen saklig grunn til å anta at kommunal landmåler under eneansvar er mer inhabil i saker der kommunen er grunneier enn en privat landmåler generelt vil være, dersom vedkommende møter på vegne av sin oppdragsgiver. Dette viser igjen at det kan virke fordyrende og byråkratiserende at landmåleren etter ny lov er engasjert av en part og ikke er en nøytral myndighetsperson).

Av kommentarene kan en få det inntrykk at kommunene på eget initiativ skal underrette parter som det framgår av landmålernes dokumentasjon ikke er underrettet. Vi vil heller betrakte dette som en

mangel ved krav om matrikkelføring som vil føre til at saken returneres landmåleren for komplettering.

Det må være landmålens ansvar å bemerke hvilke tilgrensende parseller som blir berørt/skal ha kopi av matrikkelbrevet eller få ny utskift av matrikkelen for sin eiendom. Det kan ikke være slik at landmåler ”tar seg av matrikkelbrevet til sin oppdragsgiver”, mens kommunen må være postbud og ansvarlig for underretning av de tilgrensende parsellene! Dette må i så tilfelle eksplisitt innarbeides i grunnlaget for matrikuleringsgebyret.

§ 15-9 Journalføring og arkivering

At det hvert år skal startes på nr 1 i nummerserien over rekvisisjoner har ført til dobbelt bokholderi allerede i mange år – under tilsvarende krav i Delingsloven. De kommunale saksbehandlingssystemene plukker selv sine journalnummer i et kronologisk system. Sidesystemer på egen base har vært nødvendig for å oppfylle lovens bokstav – som noen kommuner har opprettholdt, noen har latt det offisielle saksbehandlingssystemer være dokumentasjon god nok! Det er nærliggende å tro at lovgiver ikke har kjennskap til hvordan kommunale saksbehandlingssystemer fungerer mht journalnr. Kravet bør være at alle saker skal journalføres fortløpende innenfor kalenderåret, med unik saksnr., ikke at serien starter på nr 1. Det er ingen grunn til at en i forskrifts form forutsetter at virksomheter som utfører oppgaver etter matrikkeloven bare kan drive med slike oppgaver – eller måtte skaffe seg et frittstående saksbehandlingssystem for å oppfylle forskriftens bokstav.

§ 16-4 Krav til utdanning og praksis for ansvarlig landmåler

Rådmennene mener departementet bør etablere en godkjenningsmodell mer i tråd med Pbl i stedet for den foreslåtte løsning med svært høye kompetansekrav til ansvarlig landmåler og like krav uansett oppdragets art. Inndeling i 3 tiltaksklasser (slik det er etter Pbl) bør være tjenlig også på eiendomsfaglig område og åpne for at tiltaksklasse 1 og 2 omfatter opptil 90 % av oppdragene. Ved særlig krav til f.eks juridisk eller måleteknisk kompetanse kan en knytte til seg landmåler i godkjenningsklasse 3. Dette vil i tilfelle lette presset betydelig ved innføringen av ny Matrikellov og bedre sikre at en også under Ny lov kan nyttegjøre seg den kompetansen dagens utøver har etablert gjennom sitt arbeid med Delingsloven.

§ 16-10 Gebyr for godkjenning som landmålerforetak

12 900 kr i årlig gebyr til Statens Kartverk for å være godkjent landmålerforetak (hva enten det er et kommunalt eller privat foretak) synes lite gjennomtenkt fra MD sin side da tilsvarende gebyr for sentral godkjenning etter Bbl er på 1 100kr.

§ 17-1 Særskilte bestemmelser om oppmålingsforretninger som kommunen utfører under kommunalt eneansvar

Det må være departementets ansvar at lovens alternativ med ”kommunal enerett” lar seg forsvare ut fra EU-lovgivning og konkurranseregler. Kommunene forventer at Departementet her kan stille til disposisjon juridisk holdbare formuleringer. En artikkel i Kart og Plan hevder at det kun er ”til markedet kan dekke behovet” et enerettsvedtak vil være gyldig – i så fall gir ikke loven uttrykk for et reelt alternativ og kommuner som velger dette alternativet gjør dette på sviktende grunnlag. Et enerettsvedtak har en pris knyttet til utstyr og personell som det ikke bør sås usikkerhet rundt, i tillegg til å være uttrykk for en foretrukket måte vedkommende kommune eventuelt velger å betjene sine innbyggere på.

Matrikkelvorskriften må heller ikke være til hinder for interkommunalt samarbeid, både om myndighetsoppgaver, eventuelle enerettsvedtak for måleoppgaver eller eventuelle foretak etter IKS-modell. Alle kommunene i Valdres har kun en person hver tilknyttet måletekniske oppgaver etter Delingsloven og samarbeid kan bli nødvendig for å oppfylle lovens intensjon.

§ 18-2 Fastmerkeregister

Tida og tilhøva har gått fra ”et kommunalt fastmerkeregister”, både pga GPS-teknologien og gjennom lovens hovedregel om fritt landmålervalg. Ønsker departementet likevel oppgavene utført må rammevilkåra legges til rette, se merknadene til §18.3 og 18.4 m. fl.

§ 18-3 Utlevering av opplysninger fra fastmerkeregister

Departementet bør dokumentere og synliggjøre overfor KS og kommunene hvor stor andel av matrikkelgebyret som er beregnet å dekke kommunenes arbeid med fastpunktregisteret (etablering, drift, vedlikehold, utlevering og veiledning). Kommunene ønsker normalt lojalt å følge opp lovpålagte oppgaver, men forventer av departementet at rammebetingelser i lov og forskrift gjør det mulig å beholde, eventuelt tilsette kompetent personell til å utføre ønskede vertsoppgaver for departementet og det private markedet! Se ellers merknad til §18.4.

§ 18-4 Rapportering av opplysninger til fastmerkeregister

” Kommunen kan kreve at rapportering til fastmerkeregisteret skal skje etter instruks fastsatt av Statens kartverk.”

Dette er en rein papirbestemmelse. Erfaringene etter flere år med ansvarsbelagte utstikkingsoppgaver etter Pbl har ikke resultert i noen tilbakemeldinger om nyetablerte fastpunkt i Valdres (knappt nok avviksrapporter og enda mindre koordinater på tiltak, med unntak av der kommunen som godkjent foretak sjøl har hatt oppdraget). Dersom departementet ikke vil la denne realitet avspeile seg i forskriften, svekkes tilliten til både denne og andre formuleringer og ambisjoner.

§ 20-2 Overgangsbestemmelser til kapittel 16 Godkjenning av landmålerforetak

Det vil være stor underdekning av Landmålere i årene framover. En finner det derfor lite i tråd med dette at kravene til å bli godkjent landmåler etter Matrikkelforskriften settes skyhøyt over den kompetansen majoriteten av oppmålingsforretninger krever. Sammenholdt at Matrikkelforskriften bare tillater en kandidat å stryke en gang til en godkjenningseksamen vil dette fraholde mang fra å prøve! Dette punktet alene vil utløse en lang rekke kommunale enerettsvedtak og langt flere enn man uten en slik mistillit ville fått! Her må departementet tenke over hva som er deres intensjon og vi som rådmenn vil forholde oss til de signaler den endelige forskriftsteksten får, når saken om framtidig organisasjonsmodell skal fremmes for politikerne.

§ 20-3 Overgangsbestemmelser til kapittel 18 Geodetisk grunnlag

Det er ikke sannsynlig at kommunene kan prioritere ressurser til en NY oppgave etter at loven er innført, som de av ulike grunner eventuelt ikke har sett seg i stand til å få gjort de 25 foregående årene! Verken tid, kompetanse, økonomi eller kommunenes eget behov etter 2006 utløser ressurser til å bygge opp et fastpunktregister fra 01.01.2007. At denne oppgaven stresses så strekt av lovgiver, oppfattes som et ønske om en håndsrekning/en startpakke til den private landmålerbransjen; at de skal kunne gå til dekket bord og enkelt få tilgang til de grunnlagspunkter (bokstavelig talt ”verdiene”) de gebyrfinansierte myndighetsoppgavene har skapt gjennom 25-års måling i kommunene. De kommunene som velger å følge lovens hovedregel, vil heller ikke inneha kompetanse til å etablere og drifte et fastpunktregister. En kan – med erfaring fra Pbl – heller ikke regne med at foretak vil gi avgi fastpunkt til et slikt kommunalt register.

RÅDMANNsutvalget regner med at de samla høringsmerknadene blir vurdert og at endelig forskrift blir tjenlig for publikum og forvaltningen.

Fagernes, 23.06.2006

Ole Hermann Aamodt
Rådmann i Sør-Aurdal(sign.)

Einar Lundstein
Rådmann i Etnedal(sign.)

Svanhild Mosebakken
Rådmann i Nord-Aurdal(sign.)

Gunnar Kverneggen
Rådmann i Vestre Slidre(sign.)

Jo Audun Øverby
Rådmann i Øystre Slidre(sign.)

Reidar Thune
Rådmann i Vang(sign.)

Kopi sendt KS